

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiantur ...

Continens Librum Quartum & Quintum Decretalium

**Axel, Johannes Honorius van
Coloniae Agrippinae, 1656**

Qui clerici vel voventes matrimonium contrahere possunt. Titulus VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61572)

mendum hoc tit. & utrobique Pan. & Can. quia postea conditio existens non reperit extremum ad quod possit trahi. Si contrahatur matrimonium sub conditione quæ omnino exitura est, ut si sol cras oriatur, videtur pure contractum, & est matrimonium antequam existat conditio. *glos. in d. c. per tuas in ver. presumendum in fi. l. quod si ea ff. de cond. indeb.* In conditionibus inhonestis & turpibus adjectis desponsationi est distinguendum, Aut sunt contra substantiam matrimonii, † & illis appositis vitiat matrimonium, *c. fin. hoc tit.* quando uterque consentit conditioni appositæ, *c. aliquando §. si ambo 32. q. 2.* substantia matrimonii consistit in tribus, prole, fide, & sacramento; *c. sicut in fin. c. solet c. aliquando 32. q. 2.* contra prolem est ista conditio, si generationem prolis evites, *c. pudor c. solet & c. seq. 32. q. 2.* contra sacramentum, si & donec inveniam digniorem, *d. c. solet in fin. contra fidem*, si pro quæstu adulterandam te tradideris, *c. sicut crudelis c. conjugio & c. seq. c. non enim in sola 32. q. 1.* sive appositæ fuerint suspensivæ, ut si prolem evitaveris, sive resolutivæ, ut si commiseris adulterium liceat mihi à matrimonio recedere, donec inveniam digniorem & *c. fin. & ibi Pan. num. 2. hoc tit.* Quando autem alter contradixit † tenet matrimonium, si fuit processum ad consummationem ipsius, *c. aliquando vers. si ambo 32. q. 2.* sed etsi tacuit, tenet matrimonium, quia præsumitur contradicere in favorem matrimonii, *arg. d. c. per tuas Pan. in c. si. num. 6. hoc tit. post Innoc.* Aut sunt aliæ inhonestæ † turpes aut impossibiles conditiones & appositæ pro non adjectis haberi debent propter matrimonii favorem, *capit. 7 primo, & c. fin. §. fin. hoc tit.* eadem distinctio servanda est quando matrimonium contrahitur sub certo modo, salva distin-

ctione inter modum & conditionem tractatâ in §. longe magis per *glos. in verb. sed si conditionaliter & ibi Dd. Instit. de legat. nam modus contrarius substantiæ matrimonii vitiat contractum matrimonii*, ut latius prosequitur D. Antoninus in summæ par. 3. cap. 19. §. 5. Causa & demonstratio † appositæ sponsalibus aut matrimonio sive veræ sive falsæ pro non appositis habentur, & pure intelliguntur contrahi sponsalia aut matrimonium, *arg. l. falsa ff. de cond. & demonstr. §. hinc proxima & §. longe magis Instit. delegat. B. Anton. in summa par. 3. cap. 19. §. 5. vers. cum vero in contractu matrimonii.* De secunda parte tituli tractatur in *Instit. Imper. §. sub conditione & §. conditiones Instit. de verb. oblig. & §. cum quis Instit. de inutil. repub. Gail. obser. 2. lib. 2.*

Qui clerici vel voventes matrimonium contrahere possunt.

Titulus VI.

SVMMARIA.

- 1 Clerici in minoribus constituti licite contrahunt matrimonium & compelluntur ad uxores retinendas.
- 2 Constituti in sacris ordinibus si uxores ducant, compelluntur uxores dimittere & abjurare.
- 3 Quisnam dispense in clericis constitutis in sacris ordinibus contrahentibus matrimonium de facto.
- 4 Papa solus Subdiacono ac ceteris Superioribus potest dare licentiam contrahendi matrimonium.
- 5 Votum solemnitarum per professionem factam alicui de religionibus approbatis impedit & dirimit matrimonium postea contractum ac dissolvit matrimonium prius contractum quando

quando per carnis copulam non fuit consummatum.

6 *Votum solemnitatum per susceptionem sacri ordinis impedit & dirimit matrimonium post contractum, sed non dissolvit matrimonium prius contractum etiamsi per carnis copulam non fuerit consummatum.*

6 *Vota alia quacunq; solemnitate emissa impediunt aliquando matrimonium sed non dirimunt contractum.*

EXPEDITIS generalibus compilator tractat de impedimentis matrimonii & primo de voto, quod datur dupliciter, quandoque annexum est ordini, quandoq; sit religioni, ideo dicit rubrica qui clerici vel voventes, &c. Clerici in minorib; constituti licite contrahunt matrimonium, & compelluntur ad uxores retinendas, ipsorumq; beneficia vacant ipso jure, c. 1. & ibi glos. e. quod a te c. diversis c. cum decorem de cler. conjug. Garf. de benef. par. 11. c. 8. ubi ampliat & limitat Io. And. in c. 10. n. 13. de cler. conjug. etiamsi non fuerit carnali copula consummatum, Rot. decis. 21. de probat. in antiq. vel contraxerit matrimonium cum impubere habente undecim annos per verba de presenti, & non fuerit carnalis copula secuta, Rot. decis. 1. de spons. in antiq. per c. fraternitatis de eo qui cogn. consang. uxor. c. 1. de spons. in 6 seu consanguinea in gradu prohibito, Tiraq. de retr. lignag. §. 26. glos. 2. n. 9. Prob. ad monach. in n. 12. de cler. conjug. aut matrimonium postea declaratur nullum, iuse Staphil. de lit. grat. tit. de ver. vac. mod. §. quintas vacationis modus sub n. 9. & 10. Anchar. conf. 3. n. 10. aut contractum sit sine paroco & testibus, quia inspicitur factum ipsum non facti validitas, Garf. de benef. par. 11. c. 8. n. 13. ubi adfert decis. ex Rot. vel sponsa de presente antequam sit cognita ingrediat in monasterium, Capell. Tholos. decis. 240. & ibi add. nu. 4. Io. And. in c. 1. n. 2. de cleric. conjug.

secus si tantum contraxerit sponsalia de futuro, Pan. in c. 1. n. 5. & 6. de cler. conjug. Rot. decis. 1. eod. in nov. dictum est supra tit. de cler. conjug. Garf. de benef. par. 11. c. 8. n. 19. Constituti in sacris ordinib; si uxores ducant, compelluntur uxores dimittere, & abjurare quod ulterius eas non admittant, c. ex literarum & ibi glos. in ver. abjurare Pan. n. 3. & Can. hoc. tit. Covar. in epit. lib. 4. decretalium 2. par. c. 6. §. 3. per tot. qualis abjuratio praestari solet in divortio cujuscunq; matrimonii, c. ab isto die p. 35 q. 6. sed non in separatione clericorum a concubinis, c. clericor. de cohabit. cleric. & malier. ipsorumq; beneficia vacant ipso jure c. decernimus 28. dist. c. 1. & ibi Pan. n. 7 de cler. conjug. sed Franc. in c. 1. n. 4. de cler. conjug. in 6. requirit sententiam Capel. Tholos. decis. 240. & ibi add. n. 4. sunt ipso facto excommunicati, & publice tamdiu nunciandi, donec suum recognoscentes errore separerentur ab invicem, & beneficium absolutionis humiliter obtineant, clem. 1. de consang. & affin. perdunt executionem omnium ordinum, d. c. decernimus c. ex tuarum & ibi Pan. in 3. not. & Can. hoc. tit. efficiuntur irregulares, adeo ut nec in susceptis ministrare possint, nec ad majores ordines suscipiendos admitti c. 1. & ibi Pan. nu. 3. hoc. tit. Immo clericus depositus ab ordine & exautoratus non potest contrahere matrimonium, & tenetur vivere secundum regulam ecclesiasticam, c. 1. dictum 81. dist. & ibi glos. fin. & Can. Pan. d. c. 1. n. 6. hoc. tit. Dispensat episcopus si cum clericis constitutis in sacris ordinibus contrahentibus de facto matrimonium, quando cum unica virgine contraxerunt, & contrito ac humiliato corde ad ecclesiam redeunt, dimissis illis, quas acceperant in uxores, absolutione obtenta, & inuncta sibi poenitentia, post eam peractam vel ejus partem, c. ex tenore de temp. ord. super executione ordinum susceptorum, & si

perfectæ vitæ & conversationis fuerint, ad majores ordines promovet; *c. sane & 2. de cler. conjug. c. 1. hoc. tit. & ibi glos. in ver. dispensative Pan. in c. 2. num. 5. eod. & ibi Can. cum istis clericis qui inciderunt in bigamiam, ut quia de jure aut de facto contraxerunt cum duabus, vel cum una corrupta, Episcopi non dispensant propter affectum intentionis cum opere subsecuto, *c. nuper. de bigam. non ordin. glos. in c. 1. in ver. dispensative hoc tit. & Pan. d. c. 2. num. 5. eod.* ut autem matrimonium contrahere possint, episcopi dispensare non possunt, sed cum Subdiacono † dispensat summus Pontifex, *c. 1. de illo & ibi glos. 32. dist. & Can. ac etiam cæteris superioribus potest dare licentiam contrahendi matrimonium, quia sacri ordines obligant ad continentiam ex constitutione ecclesiæ, contra quam Papa potest dispensare, Zabar. in clem. ut hi qui in 8. quest. de atar. qualit. & ordin. proficien. Archid. in c. de illo n. 1. 32. dist. c. cum in præterito & ibi Archid. nu. 3. 84. dist. Dec. in c. qua in ecclesiam nu. 46. & 47. de const.**

¶ **V**otum solemnizatum † per professionem expressam vel tacitam, factam alicui de religionibus per sedem apostolicam approbatis, impedit & dirimit matrimonium post contractum, *c. 1. & 2. c. meminimus in princ. e. fin. hoc tit. c. 1. de vot. in 6. ac dissolvit matrimonium prius contractum, quando per carnis copulam non fuerit consummatum, c. ex publico de convers. conjug. & ibi glos. & Can. dictum est supra tit. de convers. conjug. Religiosi & moniales post professionem matrimonia contrahentes, tunc ipso facto excommunicati, & tamdiu publicè, etiam ex officio, & nemine deferente, per ecclesiarum Prælatos excommunicati sunt nunciandi, donec suam recognoscences errorem, separentur ab invicem, & ab episcopo*

obtineant absolutionis beneficium. *clem. 1. de consang. & affin. & ibi glos. & Dd. Votum solemnizatum † per susceptionem sacri ordinis impedit ac dirimit matrimonium post contractum, uti dictum est, sed non dissolvit matrimonium prius contractum etiam si per carnis copulam non fuerit consummatum, extravag. loh. 22. 1. de vot. & voti redempt. c. rursus & ibi glos. 2. mag. & Can. hoc tit. Alia vota quacunque solemnitate † emissa impediunt quandoque matrimonium, sed non dirimunt contractum, *c. 1. in fi. de vot. in 6. ut votum simplex religionis, c. meminimus §. verum c. rursus hoc tit. suscepio habitus professorum extra religionem à non habente potestatem incorporandi religioni, c. consuluit hoc tit. votum castitatis factum sine mutacione loci vel vestis, c. veniens hoc tit. Solut Papa dispensat cum monacho & moniali ut matrimonium contrahant, vel ut ad tempus in matrimonio commorentur, donec prolem suscipiant, & postea ad monasterium redeant. Innoc. in c. cum ad monasterium num. 1. & per tot. de stat. monach. Bald. in l. si tibi filius num. 3. ff. de adopt. Io. And. in c. actus legitimus num. 5. & seqq. & in c. semel Deo de reg. jur. in 6. in mercurialibus Felin. plures cumulans in c. si quando num. 5. de rescript. ubi allegat unum exemplum. Dec. in c. qua in ecclesiam. n. 46. de constitut. late Boich. in c. cum ad monasterium num. 8. & seqq. de stat. monach.**

De eo qui duxit in matrimonium, quam polluit per adulterium.

Titulus VII.

SVMMARIA.

I Matrimonii legitimi existentia causat perpetuum impedimentum contrahendi matrimonium